

Ministrica za pravosodje Dominika Švarc Pipan je po 3. januarju 2024, do katerega bi morala biti uresničena odločba Ustavnega sodišča U-I-772/21, navedla številne nesmisle, na katere moramo reagirati.

§

Ministrica sporoča: "Ustavna odločba bo uresničena, vendar z zamikom."

Komentar: Slovenski pravni red ne pozna instituta zamika pri uresničevanju odločbe ustavnega sodišča. Ministrica se mora kot pravnica tega dobro zavedati. Težko razumljivo je, da z izgovorom, da gre za kolegijski organ, pritrjuje političnim argumentom vlade, ki se je odločila za nespoštovanje roka, določenega v ustavni odločbi. Sprašujemo se, ali se ob tem zaveda, pri kako nevarnem vzpostavljanju novih standardov sodeluje. Ali torej sporoča, da vsakokratna vladajoča struktura ni zavezana k spoštovanju ustavnih odločb oziroma samovoljno odloča, če in kdaj jih bo izvršila? Od ministrice za pravosodje bi pričakovali, da je znotraj vlade tista članica, ki zagotavlja, da vlada razume pomen vladavine prava in v skladu z njim tudi deluje. Če njeni argumenti na vladi niso slišani, je po naši oceni edina pot, da na nespoštovanje temeljne pravne ureditve Republike Slovenije opozori s svojim odstopom. Le tako lahko zavaruje svojo strokovno integriteto. Sicer njena izvajanja o zavezi vladavini prava ostajajo na zgolj deklaratorni ravni.

§

Ministrica pravi: "Iz poročanj medijev ni razvidno, kakšen naj bi bil konkreten razlog, ki bi terjal moj odstop."

Komentar: Ministrica se spreneveda. Dejstvo, da ustavna odločba ni uresničena, je zelo konkreten razlog za poziv k odstopu.

§

Ministrica pravi, da se ji zdi "nenavadno, da funkcionarji ene veje oblasti pozivajo k odstopu funkcionarje druge veje oblasti".

Komentar: Poziv k odstopu spada v okvir svobodnega izražanja stališč.

§

Ministrica pravi: "Ponovno vabim sodnice in sodnike, da umirimo žogico."

Komentar: Nedopustno je, da ministrica zahtevo za uresničitev ustavne odločbe razume kot žoganje. Če pa že uporablja to metaforiko, naj bo jasno, da je žoga vsaj od 30. junija 2023 pri ministrici, vladi in državnem zboru. Pričakujemo, da naštetih z žogo naredijo tisto, kar jim nalaga ustavno sodišče.

Ministrica kot korak k prizadevanju za dialog sedaj v javnosti predstavlja svoje vabilo predstavnikom Slovenskega sodniškega društva in Društva državnih tožilcev Slovenije na sestanek 9. januarja 2024. Pri tem zamolči, da si Slovensko sodniško društvo že leta prizadeva za dialog z drugimi vejami oblasti, vse brez rezultata. Tudi ministrico osebno je kontinuirano pozivalo k iskanju rešitev. Nazadnje je predsednica Slovenskega sodniškega društva na ministrico dne 15. decembra 2023 naslovila daljši dopis, v katerem je ponovno opozorila na nujnost zagotovitve izvršitve ustavne odločbe in napovedala nadaljnje aktivnosti v primeru, da do izvršitve ne bi prišlo. Na navedeno pisanje s strani ministrice Slovensko sodniško društvo ni prejelo nobenega odziva. Prejelo je zgolj suhoparen nepodpisan odgovor s strani kabineta ministrice, da navedena problematika ni v pristojnosti Ministrstva za pravosodje in naj takih pisanj nanje ne naslavljam več.

§

Ministrica sodnikom očita, da želijo "povzročiti zmanjšanje ugleda Slovenije v mednarodni skupnosti," ob tem pa se sprašuje, "kakšen je njihov interes, da si tega želijo".

Komentar: Zmanjšanje ugleda Slovenije v mednarodni skupnosti povzroča ravnanje v nasprotju z vladavino prava. Odgovornost za to je na strani drugih dveh vej oblasti, rešitev pa na dlani. Absurdno je, da ministrica, namesto da bi se zavzela za takojšnjo izvršitev ustavne odločbe, napoveduje iskanje rešitev v smeri spremembe zakona, ki ureja volitve.

§

Ministrica napoveduje, da bo ustavna odločba uresničena v paketu ureditve plač v javnem sektorju.

Komentar: Ministrica je na deklaratorni ravni pokazala nekaj razumevanja materije, ko je povedala, da so sodnice in sodniki funkcionarji, ne pa javni uslužbenci. Na dejanski ravni temu ne sledi.

Pogajanje o plačah v javnem sektorju med vlado in sindikati so del socialnega dialoga, ki ga v Slovenskem sodniškem društvu kot državljanke in državljani lahko samo pozdravimo.

Uresničitev ustavne odločbe pa ni del socialnega dialoga. Za nekaj drugega gre: ustavno sodišče je na zahtevo sodnega sveta izdalo dokončno, pravnomočno, z datumi opremljeno odločbo. Tu ne gre za dialog, pač pa za odločbo oblastnega organa, ki jo mora uresničiti drugi oblastni organ.

Odločba ustavnega sodišča govori o razmerjih med vejami oblasti, materialnem vidiku neodvisnosti sodstva. Na predlog enega oblastnega organa, sodnega sveta, je ustavno sodišče, drugi oblastni organ, zahtevalo od tretjega oblastnega organa, državnega zbora, da materialni status sodne veje oblasti izenači z drugima dvema vejama oblasti.

Namen socialnega dialoga je zagotovitev primerne socialnega statusa zaposlenih v javnem sektorju. Namen ustavne odločbe pa je zagotovitev ustreznega ustavnega statusa sodstva. V Ustavi RS je navedeno, da je Slovenija socialna država. Navedeno pa je tudi, da je pravna država. Navedeno se nikakor ne izključuje.

Pri tem ponovno opozarjamo, da se plače sodnikom od leta 2012, za razliko od plač funkcionarjev drugih dveh vej oblasti, niso usklajevale (razen enkrat za 4,5 % in enkrat za 4 %) z inflacijo, kar realno trenutno predstavlja več kot 25% znižanje plač v odnosu do plač poslancev in vladnih funkcionarjev. Posledica navedenega realnega znižanja plač bodo tudi drastično nižje pokojnine funkcionarjev ene veje oblasti v primerjavi z drugima dvema.

§

Ministrica v isti sapi izjavi: "Nimam mandata za urejanje sodniških plač." ter "Ves čas si prizadevam za ureditev njihovega plačnega položaja." Takoj zatem izjavi: "Kot resorna ministrica sem odgovorna za delovanje celotnega pravosodnega sistema."

Komentar: V delovanje celotnega pravosodnega sistema, za katerega ministrica pravi, da je odgovorna, spada tudi materialni status sodstva, status sodstva v razmerju do drugih vej oblasti ter uresničevanje odločb ustavnega sodišča, ki se tičejo sodstva.

§

Ministrica je sodniškemu in tožilskemu društvu poslala vabilo na sestanek, na katerem naj bi društvu seznanili ministrico z "nameravanimi stavkovnimi in drugimi aktivnostmi obstrukcije

delovanja državnih institucij”.

Komentar: Slovensko sodniško društvo nima dolžnosti, da ministrici za pravosodje poroča o nameravanih aktivnostih. Ministrica pa je vabljen, da pride na sedež Slovenskega sodniškega društva (Tavčarjeva 9) in poroča, v kateri fazi je uresničitev odločbe ustavnega sodišča ter kdaj bo odločba uresničena. Pričakujemo tudi poročilo, kako bo vlada od januarja 2024 naprej pokrila razliko med dejanskimi plačami sodnikov in sodnic ter plačami, kot jih je določila odločba ustavnega sodišča.

§

Ministrica za pravosodje v javnih nastopih sodnike želi prikazati kot tiste, ki nimajo razumevanja za slab plačni položaj drugih skupin, ki niso funkcionarji. Navaja tudi, da »ureditev plač za eno skupino ne more pomeniti poslabšanja za druge«.

Komentar: Navedeno ne drži. Slovensko sodniško društvo v celoti podpira ureditev plačnih položajev vseh drugih poklicnih skupin in še posebej aktivno podpira vse naše sodelavce na sodiščih. Nasprotuje pa temu, da vlada pod krinko nujnosti prenove plačnega sistema celotnega javnega sektorja odlaga z izvršitvijo ustavne odločbe. S tem, ko vlada ureditev plač sodne veje oblasti pogojuje z ureditvijo plač javnih uslužbencev, (ponovno) sporoča, da sodne veje oblasti na dejanski ravni ne šteje kot samostojne, enakopravne in enakovredne veje oblasti.

Nadalje ne drži, da bi bila uresničitev odločbe ustavnega sodišča za kogarkoli škodljiva, prav nasprotno. Njena neuresničitev je vsak dan večja škoda za ugled te države, za neodvisnost sodstva, in za sodnike in sodnice.

Slovensko sodniško društvo ostro zavrača očitke, da gre protest sodnikov v škodo državljanom in državljanom. Gre za mešanje vzroka in posledic. V škodo državljanom in državljanom je, da drugi veji oblasti ne spoštujeta temeljnega postulata, to je vladavine prava. Ministrico pozivamo, naj javnosti ne ščuva proti sodnikom.

Ljubljana, 8. januar 2024

Slovensko sodniško društvo